אף גוזל דלית ליה תקנתא לא שנא לפני יאוש ולא שנא אחר יאוש רבא אמר מהכא קרבנו [א]ולא הגוזל אימת אילימא לפני יאוש פשיטא למה לי קרא אלא לאו לאחר יאוש וש"מ יאוש לא קני ש"מ והא רבא הוא דאמר דגזל קרבן דחבריה איבעית אימא הדר ביה ואיבעית אימא [ב]חד מינייהו (א) רב פפא אמרה: ומדת תשלומי ארבעה וחמשה וכו': ואמאי נילף שור שור משבת מה להלן חיה ועוף כיוצא בהן אף כאן חיה ועוף כיוצא בהן אמר רבא אמר קרא [ג]שור ושה שור ושה שני פעמים שור ושה אין מידי אחרינא לא אמרי הי מייתר אילימא שור ושה דסיפא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגנב שור או שה וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מייתר ההוא מיבעי ליה לדרשה אחרינא דתניא יכול גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו נגידין ת"ל תחתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דנכתוב רחמנא כי יגנב איש וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח להו וטבחו כתיב לחד ואימא עד דגניב תרוייהו ומזבין להו ומכרו כתיב לחד ואימא הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח חד ומזבין חד או מכרו כתיב ואכתי הוה אמינא עד דגניב תרוייהו וטבח חד או מזבין חד ומשייר חד אלא שור דסיפא ושה דרישא מייתר דניכתוב רחמנא כי יגנב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחת השה שור דסיפא ושה דרישא למה לי שמע מינה שור ושה אין מידי אחרינא לא: אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון [ד]אמר רב ששת אמינא כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשתרש בחטא אימת אילימא לפני יאוש

מי

ה"ג **וכ"ת הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מייתר כו'.** וכ"ת הא כתיב תרי זימני תחתיו דמישתמעי חד לשור וחד לשה דלאי תרוייהו אחד קיימי הכי איבעי ליה למיכתב ה' בקר וד' צאן ישלם תחתיו לאו מילתא היא דאיכא למימר חד תחתיו אייתר לדרשה אחרינא ואכתי תשעה משתמעי בין לשור בין לשה: **נגידים.** גרועים כדמתרגמינן ויגוע ואיתנגיד (בראשית מט) כלומר כחושין וקרובין למות: **ה"א עד דגנב תרתי וטבח לחד ומזבין לחד.** להכי אצטריך שור או שה דרישא למימר דאע"ג דחד הוא דגנב מחייב: **או מכרו כתיב.** דמשמע או טביחה או מכירה דהא כתיב או לחלק: **ואימא עד דגנב תרתי.** כדכתיב בסיפא תחת השור תחת השה ולהכי אצטריך שור או שה דרישא: **שנשתרש.** עשה שרשין. כלומר נתחזק בחטא שקנאו ומהנו מעשיו: **אילימא לפני יאוש.** מכרו:

מי

התם אעולא וסבר דיאוש כדי הוי יאוש וליכא לשנויי כדמשני לקמן לריש לקיש כגון שהקדישו בעלים ביד גנב דאם כן מאי פריך התם לעולא כרת מאי עבידתיה הא מתחייב כרת שפיר דראוי לפתח אהל מועד כיון שהקדישו בעלים וי"ל דהמ"ל ולטעמיך אי נמי דרב יהודה נמי אית ליה דיאוש לא קני וטעמא דרב יהודה דאמר בין נודעה בין לא נודעה מכפרת משום דלא חייש לטעמא דמלוה הבאה בעבירה ולא גרסינן התם מאי טעמא קסבר יאוש כדי קני וכסוכה (ד' ל. ושם) דקאמר אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש ה"פ הא קנייה ביאוש ושינוי השם ומה שאין מזכיר אלא יאוש משום דע"י יאוש שקודם לכן קנאה בשינוי השם ואית ספרים דלא גרסי ביאוש אלא הא קנייה ומדע דהא התם ר' יוחנן קאמר ליה ור' יוחנן אית ליה דיאוש לא קני דאמר לקמן מיוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ואי סבר דיאוש קני אמאי חייב לאחר יאוש שלו הוא טובח ושלו הוא מוכר ובהגוזל בתרא קאמר רבי יוחנן משמיה דרבי ינאי דשינוי רשות ואחר כך יאוש לא קני ור"ת הקשה דבהגוזל בתרא (לקמן ד' קיד.) משמע דלעולא יאוש כדי קני דפריך ממתניתין דנטלו מוכסים חמורו ונתנו לו חמור אחר הרי זה שלו וקאמר בשלמא לעולא בידוע ודברי הכל ונתנו לו חמור אחר חשיב ליה התם יאוש כדי דקאמר התם תנא ואם נטל מחזיר לבעלים הראשונים ומפרש דקסבר יאוש כדי לא קני וטעמא נראה דלא חשיב ליה שינוי רשות משום דע"כ נותנים לו ותירץ ר"י דברייתא ע"כ לא איירי כמתני' דהא במתניתין קתני הרי הוא שלו ובברייתא קתני מחזיר לבעלים הראשונים ועוד דא"כ דאמתניתין קיימא תקשי מברייתא לרבה דאמר יאוש כדי קני אלא ברייתא איירי שהבעלים עומדים ולא נתייאשו עדיין כשנתנו לזה אע"ג דלבסוף אחר דאתא לידיה נתייאשו לא קני דשינוי רשות דקודם יאוש לא קני כדמשמע לקמן ויאוש גרידא נמי לא קני אפי' לרבה כיון דבאיסורא אתא לידיה וצריך להחזיר הדמים אבל מתניתין איירי לעולא בידוע שנתייאש מקמי דאתא לידיה וכי אתא לידיה הוה ליה יאוש ושינוי רשות:

אף גוזל דלית ליה תקנתא. אע"ג דאמר לעיל (דף סה:) גנב טלה ונעשה איל נעשה שינוי בידו וקנאו מ"מ כמו שהוא לית ליה תקנתא: **רבא** אמר מהכא קרבנו ולא הגוזל. רבא גרסינן ולא רבה מדקאמר חד מינייהו רב פפא אמר ולא היו טועים אלא בין רב פפא [ד]לרבא שהיה רבו ופעמים כשהיה אומר רב פפא דברים בשם היו סבורים שדברי רבא הן אבל בין דברי רב פפא לדברי רבה לא היו יכולין לטעות ולעיל (דף סו:) גרס אמר ליה רבא משכבו ולא הגזול כו' אע"ג דרבה הוה בר פלוגתיה דרב יוסף ולרבה הקשה אביי צריך לומר דרבה עצמו לא השיב לו כלום אלא רבא השיב לו מדפריך הכא והא רבא הוא דאמר דגזל קרבן דחבריה וקאמר דחד מינייהו רב פפא אמרה וכן משמע דבכל הספרים גרס לעיל אמר ליה רבא ואי רבה השיבו הל"ל אמר ליה ולא היה צריך להזכיר רבה כיון דמקשה לרבה וכן משמע בהניזקין (גיטין דף נה: ושם) דרבא אית ליה דיאוש כדי לא קני דבעי רבא כי אוקמוה רבנן ברשותיה משעת גניבה או משעת הקדש למאי כ"מ כו' ואי יאוש קני לכל הפחות משעת יאוש ככר הוא ברשותיה ובפרק בתרא (דף קיא: ושם) קאמר רבא לעולם רשות יורש לאו כרשות לוקח דמי משמע התם דאית ליה דיאוש לא קני והתם רבא דהוא בר פלוגתיה דרמי בר חמא והא דאמר רבא בפרק אלו מציאות (ב"מ דף כו:) גבי מציאה נטלה לפני יאוש על מנת לגזלה עובר בכולן ואע"ג דאהדריה בתר יאוש מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה אע"ג דיאוש לא קני מ"מ כיון דהועיל יאוש למוכרה או להקדישה חשיב גזלן: **שור** ושה שני פעמים. וא"ת ושה דכתיב ב' פעמים למה לי הא בשבת לא כתיב שה * וי"ל דאי לא כתיב שה שני פעמים הוה אמינא שבא שור למעוטי שאר מילי מדין שור דלא הוו בתשלומין ה' ולוקמיה אדין שה להכי כתיב שה למעוטי לגמרי: **חמשה** בקר ישלם תחתיו. ומסברא הוה ידענא דחמשה בקר קיימא אשור וארבע צאן קיימי אשה: **אין** הגונב כו'. בגמרא (דף סה:) דריש לה מוגנב מבית האיש ולא מבית הגנב ולמאן דמוקי חד בגנב וחד בטוען טענת גנב א"ש אבל למאן דמוקי תרוייהו לטוען טענת גנב לא שייך כלל למדרש הכי וצריך לומר דלדידיה נפקא ליה למעוטי גנב אחר הגנב מקרא אחרינא: **דתניא** אמר רבי עקיבא כו'. מכל הנהו דפריך הכא לרב [ה]ה"מ למפרך לעיל לרבה ומהנהו דפריך לעיל לרבה ה"מ למפרך לרב אלא דרבה דאיירי בגזלן פריך ליה ממילי דגזלן ולרב דמיירי בגנב ניחא ליה למיפרך ממילי דגנב אע"פ שאין סברא לחלק ועוד דכמו שהוקשו בבית המדרש נקבעו בגמרא ולתרוייהו הוה מצי למפרך מהאי דגנב והקדיש דפריך מינה לקמן רבי יוחנן לריש לקיש:

אי

תורה אור

ו. כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה: שמות כא לז

מוסף רש"י

אף גוזל. ילפינן מינה דאין לו תקנה לאחר זמן ואפילו ביאוש, דשמעינן ליה למריה דמייאש ואמר ווי ליה לחסרון כיס (סוכה ל.). קרבנו. אם עולה קרבנו, ולא הגזול. דגזל לאו לרצון אתי, קס"ד דגזל בהמה חולין ואייתי (לעיל סו:). דגזל קרבן דחבריה. שהקדיש חבירו ולעולם לפני יאוש ואצטריך לאשמעינן דאינו עולה לרצון כלל ואפילו לבעלים הראשונים ואע"ג דלא הוה יאוש, ל"א דגזל קרבן דחבריה הלכך אפילו לאחר יאוש לא קנייה, דקרבן אינו נגזל, דכל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה (שם).

מסורת הש"ס

א) [לעיל סו:], ב) [שבת מ. שבועות כו. בכורות נד:], ג) [יבמות כד: וש"נ], ד) [ע' תוס' בכורות נד: ד"ה תלא ותוס' שבועות כו. ד"ה תלא], ה) עיין בה"ת,

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב פפא אמרה. נ"ב משום דמלך גמר אמי' ורבא כ"כ תוס' בשבועות דף כו ע"א וסה"ג כתבו תוס' בפ' במה מדליקין ד' ס ע"ב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שור כו' וי"ל דאי לא כתיב. עיין תשובת מהר"י אדריבי סי' שלה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones